

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

จากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2540 การจัดเก็บภาษีของภาครัฐต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้เนื่องมาจากการดำเนินธุรกิจในประเทศอยู่ในภาวะตกต่ำและซบเซา จนกิจการไม่สามารถดำเนินงานต่อไปได้จึงต้องปิดกิจการลง บางกิจการต้องลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกินความจำเป็นให้ได้มากที่สุด ผลจากวิกฤตดังกล่าวทำให้รายได้ของธุรกิจส่วนใหญ่ลดลงจนประสบปัญหาขาดทุนจนต้องปลดพนักงานส่งผลให้รายได้ของประชาชนโดยรวมลดลง ทั้งที่ภาระหนี้สาธารณะของรัฐบาลกลับเพิ่มขึ้นเนื่องจากภาครัฐต้องกู้เงินมาช่วยฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจไทยในขณะนั้น เมื่อรายได้ของประเทศลดลง หนี้สินกลับเพิ่มขึ้นทำให้นักลงทุนต่างประเทศไม่สนใจลงทุนในประเทศ จึงทำให้ประเทศประสบปัญหาขาดสภาพคล่องเพราะขาดเม็ดเงินไหลเข้าในระบบเศรษฐกิจ จากปัญหาดังกล่าวรัฐบาลจึงมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการปรับหลักเกณฑ์การระดมทุนจากต่างประเทศให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ และสอดคล้องกับแนวโน้มภาวะเศรษฐกิจและการลงทุนมากขึ้น อีกทั้งเป็นการสนับสนุนให้มีการส่งเสริมการส่งออกและดึงดูดนักลงทุนต่างชาติที่มีศักยภาพมาลงทุนในประเทศ โดยนำเม็ดเงินจากต่างประเทศเข้ามาลงทุน ส่งเสริมให้เกิดการกระตุ้นการจ้างงาน และเพื่อเป็นการสร้างความได้เปรียบให้แก่ธุรกิจส่งออกและพลิกฟื้นประเทศจึงมีการนำมาตรการทางภาษีอากรมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามระยะเวลาที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น

นโยบายการส่งเสริมการลงทุนเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่รัฐกำหนดขึ้นมาเพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการนำเม็ดเงินจากต่างประเทศไหลสู่ระบบเศรษฐกิจและการคืนสภาพคล่องให้กับระบบเศรษฐกิจเนื่องจากนักลงทุนจากต่างประเทศนำเงินทุนมาลงทุนโดยการจัดตั้งกิจการข้ามชาติทำให้เกิดการสร้างงานในระดับแรงงาน การสร้างรายได้ให้กับประชาชน การเพิ่มการบริโภค การจัดส่งวัตถุดิบเข้าไปในเขตนิคมอุตสาหกรรม โดยรัฐบาลกำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตนิคมอุตสาหกรรมที่ได้จัดสรรเขตการลงทุนไว้แล้ว 3 เขต(กนกรรณ สุธิรนาถ, 2545) ซึ่งการจัดเขตการลงทุนและจังหวัดในความรับผิดชอบของแต่ละเขต แสดงตามตารางที่ 1.1 ดังนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงเขตการลงทุนและจังหวัดในความรับผิดชอบของแต่ละเขต

เขตการลงทุน	จังหวัดในเขตการลงทุน
เขต 1	ประกอบด้วย 6 จังหวัด กรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ และสมุทรสาคร
เขต 2	ประกอบด้วย 12 จังหวัด กาญจนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครนายก พระนครศรีอยุธยา ภูเก็ต ระยองราชบุรี สมุทรสงคราม สระบุรี สุพรรณบุรี และอ่างทอง
เขต 3	ประกอบด้วย 58 จังหวัด กระบี่ กำแพงเพชร ขอนแก่น จันทบุรี ชัยนาท ชัยภูมิ ชุมพร เชียงราย เชียงใหม่ ตรัง ตราด ตาก นครราชสีมา นครศรีธรรมราช นครสวรรค์ ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พังงา พัทลุง พิจิตร พิษณุโลก เพชรบุรี เพชรบูรณ์ มุกดาหาร แม่ฮ่องสอน ระนอง ลพบุรี ลำปาง ลำพูน เลย สงขลา สระแก้ว สิงห์บุรี สุโขทัย สุราษฎร์ธานี หนองคาย อุดรธานี อุดรดิตถ์ อุทัยธานี อุบลราชธานี กาฬสินธุ์ นครพนม นครราชสีมา น่านบุรีรัมย์ ปัตตานี พะเยาแพร่ มหาสารคาม ยโสธร ยะลา ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สตูล สุรินทร์ หนองบัวลำภู และอำนาจเจริญ

จากตารางที่ 1.1 นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือลำพูน อยู่ในเขตการลงทุน เขต 3 จากนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตนี้ธุรกิจจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี เช่น การลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลให้กับธุรกิจ การอนุญาตให้หักค่าขนส่ง ค่าติดตั้ง และสาธารณูปโภคโดยเขตนิคมอุตสาหกรรมนี้เริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 และมีการดำเนินงานมาจนกระทั่งปัจจุบันมีโรงงานตั้งอยู่จำนวน 76 โรงงาน แบ่งออกเป็นบริษัทที่อยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออกจำนวน 43 โรงงาน และอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปจำนวน 33 โรงงาน (การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, อุตสาหกรรมภาคเหนือ, 2546) ปัจจุบันผลการจัดเก็บภาษีเงินได้ในจังหวัดลำพูนส่วนใหญ่มาจากธุรกิจนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูนซึ่งมีอัตราการจัดเก็บร้อยละ 67 ของเป้าหมายการจัดเก็บภาษีทั้งหมด (สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำพูน, ฝ่ายวางแผนและประเมินผล, 2547)

ภาษีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจส่งออกมีหลายประเภทแต่ละประเภทมีความซับซ้อนแตกต่างกันขึ้นอยู่กับอุตสาหกรรมนั้นๆ ซึ่งธุรกิจดังกล่าวจะต้องมีกระบวนการคัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ใน

เรื่องขั้นตอน กระบวนการ และภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง หรือมีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเสียภาษีอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กรมสรรพากรกำหนด เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรเองก็ต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกำหนดของธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในฐานะผู้มีหน้าที่ตรวจสอบการเสียภาษีและเป็นผู้ให้คำปรึกษาปัญหาภาษีอากรของธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนซึ่งจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีอากรของผู้ประกอบการเป็นอย่างดี เพื่อให้การตรวจสอบเป็นไปอย่างถูกต้อง เป็นธรรม รวดเร็ว และเป็น การลดปัญหาภาษีอากรในการประเมินภาษีเพิ่มภายหลัง

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาปัญหาในการตรวจสอบภาษีของธุรกิจในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือลำพูน เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหา นำปัญหาที่ได้มาวิเคราะห์ และนำผลการวิเคราะห์มาเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบภาษีของกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีของสำนักงานพื้นที่ลำพูน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการตรวจสอบภาษีของกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือลำพูน

1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

การศึกษานี้ศึกษาปัญหาในการตรวจสอบภาษีของเจ้าหน้าที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำพูนต่อกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือลำพูน ประชากรศึกษาคือเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีประจำสรรพากรพื้นที่ลำพูน จำนวน 20 ราย ข้อมูลปฐมภูมิ เก็บจากแบบสอบถามของกลุ่มประชากรทั้งหมด ข้อมูลที่เก็บรวบรวมเป็นข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ความรู้ความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ปัญหาและข้อเสนอแนะ การตรวจสอบภาษีของเจ้าหน้าที่สรรพากรพื้นที่ลำพูน ส่วนข้อมูลทุติยภูมิศึกษาจากหนังสือ วารสาร ตำรา เอกสารวิชาการจากกรมสรรพากร เป็นต้น เมื่อรวบรวมข้อมูลครบถ้วนแล้วจะนำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าทางสถิติในการวิเคราะห์ คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามาตราส่วนประมาณค่า ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 นิยามศัพท์

การตรวจสอบภาษี หมายถึง การตรวจสอบการภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ของกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

การส่งเสริมการลงทุน หมายถึง การส่งเสริมการลงทุนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

กิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน หมายถึง กิจการที่ได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

เจ้าหน้าที่ หมายถึง เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีของกรมสรรพากรพื้นที่ลำพูน

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี หมายถึง ข้าราชการกรมสรรพากรตำแหน่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่ลำพูน

ผู้ประกอบการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน หมายถึง เจ้าของ ผู้บริหาร หุ้นส่วนจัดการที่มีอำนาจในการตัดสินใจในกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบภาษีของกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนของเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษีอากรของสำนักงานพื้นที่ลำพูน
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาในการตรวจสอบภาษีกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือลำพูน
3. ได้ข้อมูลไว้เป็นแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงและลดปัญหาในการตรวจสอบภาษี แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป
4. เป็นประโยชน์สำหรับเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรในการนำปัญหาที่พบไปแก้ไข และพัฒนาให้สอดคล้องกับหน้าที่รับผิดชอบ
5. เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา และผู้ที่ต้องการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้งานเชิงวิชาการ